

Projekt

z dnia 18 marca 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XIV/ /2025
RADY GMINY SADKI**

z dnia 27 marca 2025 r.

**w sprawie przyjęcia „Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych
Gminy Sadki na lata 2025-2027”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 z późn. zm.) oraz uchwały nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) (M. P. z 2022 r. poz. 767), Rada Gminy Sadki postanawia:

§ 1. Przyjąć „Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Sadki na lata 2025-2027”, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sadki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Niedbała

**LOKALNY PLAN
DEINSTYTUCJONALIZACJI
USŁUG SPOŁECZNYCH
GMINY SADKI
NA LATA 2025-2027**

Spis treści.....	2
I. Wprowadzenie.....	3
II. Charakterystyka Gminy.....	4
Instytucje w Gminie Sadki.....	5
Formy i wymiar wsparcia świadczonego w środowisku.....	6
III. Część diagnostyczna.....	8
Potrzeby w obszarze wsparcia rodzin z dziećmi	8
Potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych.....	12
Potrzeby w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami.....	15
Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego.....	17
Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością.....	18
IV. Część programowa.....	19
V. Wskaźniki rezultatu i produktu.....	23
VI. Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników oraz ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja).....	25
VII. Podsumowanie.....	25

I. WPROWADZENIE

Deinstytucjonalizacja usług społecznych zalicza się do niezwykle istotnych kierunków rozwoju polityki społecznej w ostatnich latach, szczególnie w kontekście współczesnych wyzwań związanych ze zmianami w strukturze społecznej, przeobrażeniami modelu rodziny i rynku pracy czy kwestiami natury zdrowotnej¹. Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych w Gminie Sadki wpisuje się w tę tendencję.

Ogólnym celem niniejszego dokumentu jest wskazanie zakresu niezaspokojonych potrzeb społecznych w Gminie Sadki i w związku z tym adekwatne zaplanowanie procesu rozwoju usług społecznych w najbliższych latach. Pozwoli to na wyznaczenie priorytetów rozwoju usług społecznych oraz umożliwi dostęp do środków centralnych oraz regionalnych pochodzących z Unii Europejskiej.

Samorząd planując rozwój usług społecznych powinien dokonać inwentaryzacji istniejących zasobów oraz dokonać szczegółowej analizy interesariuszy tego procesu (analiza podmiotów instytucjonalnych i organizacji oraz potencjalnych partnerów tego procesu). Plan powinien zawierać analizę potrzeb wszystkich stron procesu organizacji usług – zarówno samych odbiorców, jak i potencjalnych dostawców usług społecznych.

Korzyściami dla gminy, wynikającymi z opracowania planu rozwoju usług społecznych będzie:

- uporządkowanie, celowe i trafne działanie w zakresie rozwoju usług społecznych,
- wyznaczenie priorytetów rozwojowych dla usług,
- umożliwienie dostępu do środków regionalnych UE.

Dokument ten uwzględnia rekomendacje Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zawarte w dokumencie „Ogólnopolskie ramowe wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”.

¹ Zob. *Ogólnopolskie wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych*, MRiPS 2023, s. 4 i nn.

Dokument składa się z części diagnostycznej oraz programowej. Pierwsza ze wskazanych zawiera główne dane i informacje dotyczące sfery polityki społecznej w gminie oraz potrzeby w zakresie usług społecznych.

Część programowa dokumentu prezentuje usługi społeczne w danych obszarach oraz przypisane im cele oraz kluczowe działania, a także źródła ich finansowania.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Sadki leży w środkowo - zachodniej części województwa kujawsko- pomorskiego, w powiecie nakielskim. Od północnego zachodu graniczy z województwem wielkopolskim, gminą Wyrzysk i gminą Łobżenica, od północy z gminą Mrocza, od wschodu z gminą Nakło, a od południa wspólną granic z gminą Kcynia stanowi rzeka Noteć.

Całkowita powierzchnia Gminy Sadki wynosi 153,75 km², co stanowi 13,7% całkowitej powierzchni powiatu nakielskiego i 0,86% całkowitej powierzchni województwa. Obecnie gminę zamieszkuje ok. 7 tys. osób. W jej skład wchodzi 17 miejscowości: Glinki, Machowo i Ostrówiec oraz sołectwa: Anieliny, Bnin, Broniewo, Dębionek, Dębowo, Jadwiżyn, Kraczkki, Liszkówko, Łodzia, Mrozowo, Radzicz, Sadki, Samostrzel i Śmielin.

Struktura ludności Gminy Sadki.

Tabela 1. Struktura mieszkańców wg. określonych kryteriów

L.p.	Kategoria	31.12.2023	31.12.2024
1	Liczba mieszkańców Gminy, w tym:	7136	7073
	• kobiet	3608	3.582
	• mężczyzn	3528	3.491
2	Liczba mieszkańców Gminy z podziałem na sołectwa:		
	Anieliny	449	447
	Bnin	247	246
	Broniewo	217	225
	Dębionek	586	584
	Dębowo	665	650

	Glinki	5	5
	Jadwiżyn	207	203
	Kraczki	290	286
	Liszkówko	192	188
	Łódzia	291	291
	Machowo	53	47
	Mrozowo	277	270
	Radzicz	369	364
	Sadki	2006	1984
	Sadkowski Młyn	13	13
	Samostrzel	600	614
	Śmielin	669	656
3	Liczba mieszkańców Gminy z podziałem na wiek:		
	• dzieci do 6 roku życia	533	505
	• dzieci i młodzież powyżej 6 a 18 rokiem życia	1072	1079
	• osoby powyżej 18 roku życia do lat 60	4040	3975
	• osoby powyżej 60 roku życia do lat 80	1304	1335
	• osoby powyżej 80 roku życia	187	179

Źródło: dane USC w Sadkach

Institucje w Gminie Sadki.

Sadki to gmina wiejska. To właśnie w tej wsi mieszczą się główne instytucje i placówki, mające wpływ na życie społeczne zamieszkującej ludności. Są to m.in.:

- Urząd Gminy w Sadkach,
- Gminny Ośrodek Kultury w Sadkach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sadkach,
- Straż Gminna w Sadkach,
- Posterunek Policji w Sadkach,

- Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Sucharskiego w Sadkach z oddziałem filialnym w Dębowie,
- Przedszkole Gminy Sadki "Dobre Ludki" z oddziałami w Bninie i Dębionku,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medicus sp. z o.o.
- Parafia pw. Św. Wojciecha w Sadkach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkach,
- Punkt Interwencji Kryzysowej w GOPS w Sadkach,

Należy nadmienić, że w innych miejscowościach mają siedziby:

- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Ireny Sendlerowej w Samostrzelu,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia „Żakus” w Anielinach
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Samostrzelu,
- Placówka Wsparcia Dziennego „Wesoły Zakątek”, będąca w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkach, której świetlice funkcjonują w 3 punktach: Radziczu, Dębionku i Liszkówku,
- Parafia pw. bł. Czesława w Śmielinie,
- Parafia pw. Świętego Michała Archanioła w Dębowie,
- Parafia pw. św. Andrzeja Boboli w Radziczu.

Formy i wymiar wsparcia świadczonego w środowisku.

Mieszkańcy Gminy mają możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych, porad psychologa oraz terapeuty uzależnień.

Gminny Ośrodek Kultury, a także Gminna Biblioteka Publiczna bogatą ofertą stwarzają warunki, aby mieszkańcy Gminy w równych przedziałach wiekowych w sposób wartościowy i atrakcyjny spędzali czas wolny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkach aktualnie realizuje wsparcie w formie finansowej i usługowej. Realizowane są usługi opiekuńcze dla osób starszych, chorych, niepełnosprawnych, a także specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami

psychicznymi. W roku 2024 wprowadzono także usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich, które dofinansowane są częściowo z programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. W ramach tego programu z usług sąsiedzkich skorzystało dotychczas 5 osób. W roku 2024 Gmina przystąpiła do programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla jednostek samorządu terytorialnego – edycja 2024, z którego skorzystało 5 osób niepełnosprawnych, a także Projektu „Kujawsko-Pomorska Teleopieka” w ramach którego planowane jest objęcie 10 seniorów bransoletkami do tzw. opieki na odległość.

Na terenie gminy nie funkcjonują jeszcze placówki, które w formie dziennej lub całodobowej mogłyby świadczyć usługi np. osobom w podeszłym wieku, chorym, niepełnosprawnym. Nie oznacza to jednak, że nie ma takiego zapotrzebowania. Wzrastająca liczba osób, które wymagają opieki całodobowej, wyraźnie pokazuje, że potrzebne są rozwiązania, które pomogłyby zatrzymać na dłużej osoby wymagające pomocy w ich miejscu zamieszkania. Osoby niepełnosprawne, które można zaktywizować poza miejscem zamieszkania są kierowane w do Środowiskowego Domu Samopomocy w Paterku (na terenie sąsiedniej Gminy Nakło nad Notecią, w Powiecie Nakielskim).

Tabela 2. Liczba osób w DPS i koszty gminy.

	2021	2022	2023	2024
Liczba osób w domach pomocy społecznej	5	7	7	9
Koszt Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	127 414,85 zł	169.397,25 zł	253.006,35 zł	396.258,14

Źródło: dane GOPS w Sadkach

Tabela 3. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i liczba godzin świadczonych usług

	2021	2022	2023	2024
usługi opiekuńcze	31 osób / 9179 godzin	34 osób / 9587 godzin	33 osoby / 7218 godzin	26 osób/ 8087 godzin (7299 usługi opiekuńcze + 788 w formie usług sąsiedzkich)

specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	11 osób(dzieci) / 1 142 godziny	11 osób(dzieci) / 1489 godzin	8 osób(dzieci)/ 897 godzin	7 osób/ 556,5godzin

Źródło: dane GOPS w Sadkach

Tabela 4. Liczba osób i konsultacji z psychologiem i terapeutą uzależnień

Liczba osób(porad), które skorzystały z:	2021	2022	2023	2024
Pomocy psychologa w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej	17 osób (66 porad)	19 osób (78 porad)	26 osób (95 porad)	34 osoby (104 porady)
Pomocy terapeuty uzależnień w punkcie konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin	7 osób (31 porad)	13 osób (42 porady)	21 osób (60 porad)	17 osób (29 porad)

Źródło: dane GOPS w Sadkach

III. Część diagnostyczna

Diagnoza potrzeb powstała w oparciu o badania ankietowe oraz dane zastane z zasobów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkach. Bardzo istotne dla stworzenia tej diagnozy są opinie i zgłaszane potrzeby przez mieszkańców Gminy Sadki.

Potrzeby w obszarze wsparcia rodzin z dziećmi.

Rodziny z dziećmi i ich potrzeby stanowią bardzo ważny obszar działań polityki społecznej. Poza wsparciem materialnym obserwuje się rozwój różnorodnych form pomocy niematerialnej, usługowej. W ostatnich latach obserwuje się także wzrost liczby

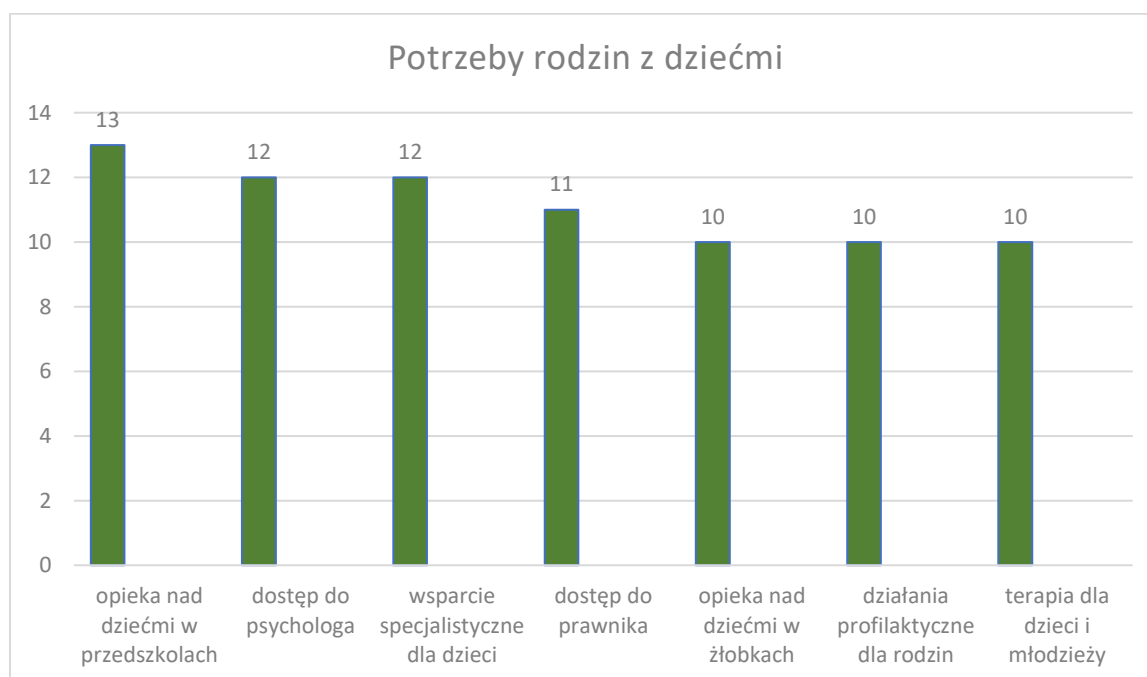
rodzin, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze. Rodzice często nie zdają sobie sprawy, że napotymane problemy wymagają interwencji i pomocy z zewnątrz. Bardzo późno zgłaszają się po pomoc specjalistyczną, gdy problemy są już bardzo zaawansowane lub dopiero, gdy w rodzinie wydarzy się sytuacja kryzysowa. Wielu rodziców boryka się z problemem niskich kompetencji (umiejętności), zarówno wychowawczych, jak i w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, co znacząco wpływa na rozwój oraz funkcjonowanie dziecka w domu i w środowisku. Mimo znacznego wsparcia finansowego ze strony Państwa, rodzice nie zawsze zapewniają podstawowe potrzeby dzieci lub zabezpieczają je w sposób niewystarczający. Gdy funkcjonowanie rodziny wpływa znacznie na funkcjonowanie dzieci, sąd rodzinny ingeruje w sposób sprawowania władzy rodzicielskiej. Następuje wzrost zapotrzebowania na wsparcie ze strony asystentów rodziny, którzy mają towarzyszyć rodzinie w nabyciu kompetencji oraz odzyskaniu równowagi życiowej. Działania te są nastawione na zaktywizowanie rodziców, wyedukowanie ich w zakresie prowadzenia domu, a także wspierania swoich dzieci w zaspokajaniu ich potrzeb, w procesie wzrastania. W 2024 roku w Gminie Sadki wsparciem asystentów rodzin objętych było 13 rodzin, w których było łącznie 40 dzieci. W przypadku 4 rodzin dzieci przebywały w pieczy zastępczej, a celem pracy asystenta z rodziną był powrót dzieci do rodziny biologicznej. W 2024 r. zakończono pracę asystentów w 4 rodzinach, następnie prowadzono monitoringi. Praca asystenta z rodziną poza pracą z rodziną w środowisku polegała również na współpracy z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny, z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, kuratorami, placówkami oświatowymi, poradniami. W każdym z przypadków asystent razem z rodziną opracowywał plan pracy, który miał obrazować cele, do których rodzina zmierza i efekty, które zamierza osiągnąć. Wszystkie te działania powinny odbywać się za zgodą oraz przy aktywnym udziale jej członków. Asystent bowiem tylko towarzyszy rodzinie, wskazuje możliwe rozwiązania, jednak nigdy nie wyręcza. Nadmienić jednak należy, że w każdej sytuacji w której pracownicy pozyskują informację o podejrzeniu nieprawidłowości i możliwości zaistnienia sytuacji sprawowania niewłaściwej opieki nad dziećmi, jest to wnikliwie sprawdzane i podejmowane są odpowiednie działania, również we współpracy z innymi instytucjami i służbami. Ważna jest też edukacja rodziców. Zarówno pracownicy socjalni, jak i asystenci rodziny podczas kontaktu z rodzinami starają się edukować, poszerzać wiedzę, bądź też kierować do specjalistów, np. do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, placówki służby zdrowia itd. Asystenci rodzin w 2023

roku przeprowadzili 2 warsztaty dla rodziców z zakresu gospodarowania domowym budżetem pod nazwą "Finanse rodziny - jak skutecznie planować i rozporządzać budżetem domowym" oraz kreatywnego spędzania czasu wolnego z dziećmi pod nazwą "Mamo, Tato, nudzę się!". Warsztaty miały na celu zwiększenie kompetencji zarówno w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, jak i wzmacniania więzi z dziećmi. Niestety, nie zawsze udaje się jednak zatrzymać dzieci w domu rodzinnym i ze względów bezpieczeństwa trzeba je zabezpieczyć w różnych formach pieczy zastępczej. W 2024 roku Gmina Sadki partycypuje w kosztach za opiekę i wychowanie 20 dzieci z 11 rodzin, umieszczonych zarówno w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, a także rodzinnych domach dziecka. Liczba ta niestety rośnie. Rzadkością są powroty dzieci do rodzin biologicznych, gdyż rodzice z różnych przyczyn nie potrafią stworzyć dzieciom sprzyjających warunków w domu pochodzenia. Nie bez znaczenia dla funduszy gminy jest fakt, że koszty związane z opłacaniem pobytu dzieci w pieczy zastępczej są znaczne i rosną z każdym rokiem. Właśnie z tego powodu inwestycja w kompetencje wychowawcze rodziców biologicznych jest bardzo ważna i potrzebna, ponieważ może to zapobiegać umieszczeniu dzieci w formach pieczy zastępczej. Ważne też jest stwarzanie dostępnych form wsparcia jak najbliżej miejsca zamieszkania, co znacznie ułatwia skorzystanie z oferty specjalistów.

Uwidacznia się też zjawisko wielopropblematowości w rodzinach. Rodziny często borykają się zarówno z problemami wychowawczymi, niepełnosprawnością, coraz częściej z uzależnieniami i przemocą, poważnymi kryzysami psychicznymi. Bardzo często wobec rodzin trzeba podejmować wielokierunkowe działania pomocowe, w których powinna uczestniczyć cała rodzina. Rodziny mogą skorzystać z bezpłatnych porad psychologa w Punkcie Interwencji Kryzysowej. W 2023 roku z takich porad skorzystało 26 osób (8 dzieci), odbyło się 95 wizyt/konsultacji. W 2024 roku Rodziny, które borykają się z problemem uzależnień, mogą skorzystać również z bezpłatnych porad w punkcie konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin. W 2023 roku z takiej pomocy skorzystało 21 osób, udzielono 60 porad. Rok później, w 2024 roku, skorzystało z takiej pomocy 17 osób, udzielono 29 porad. Osoby uzależnione od alkoholu kierowano do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pomoc psychologa była świadczona zarówno rodzicom, jak i dzieciom. W przypadkach, w których potrzebna był porada prawna, kierowano osoby do punktu m.in. w Urzędzie Gminy w Sadkach. Według uzyskanych informacji, w 2023 roku z takiej porady skorzystało 31 osób, rok później – 29.

Gdy w rodzinie z problemami były dzieci w wieku szkolnym, pracownicy socjalni nawiązywali ścisłą współpracę z kadrami pedagogicznymi szkoły, by właściwie zdiagnozować potrzeby i właściwie pomóc dziecku / dzieciom. Wsparciem systemu pomocy społecznej w 2023 roku objętych było 148 rodzin, w nich było 291 osób. Ośrodek pomocy wydał 452 decyzji dotyczące przyznania pomocy społecznej w różnych formach. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej było: niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba. W 2024 roku pomocą objęte były 142 rodziny, w tym 338 osób. Ośrodek pomocy wydał 416 decyzji dotyczące przyznania pomocy społecznej w różnych formach. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w 2024 roku były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwała i ciężka choroba. W badaniach ankietowych dot. rodzin z dziećmi zaakcentowano ich potrzeby dot. usług społecznych, dedykowanych tej właśnie grupie.

Wykres 1. Potrzeby usługowe dla rodzin z dziećmi

Źródło: badania ankietowe

Z badań ankietowych wynika, że najpotrzebniejsze dla rodzin są usługi związane z zapewnieniem opieki dzieciom (przedszkole, żłobek), dostęp do psychologa i innych specjalistów (logopeda, psychiatra), usługi prawne, a także działania profilaktyczne dla rodzin i usługi terapeutyczne dla dzieci i młodzieży. Mniej ankietowanych wskazało na potrzebę asysty i doradztwa rodzin, poradnictwa w zakresie problemów opiekuńczo-

wychowawczych, działań profilaktycznych w obszarze zdrowia, tworzenia i udostępnienia mieszkań socjalnych, tworzenie i wspieranie rodzin zastępczych.

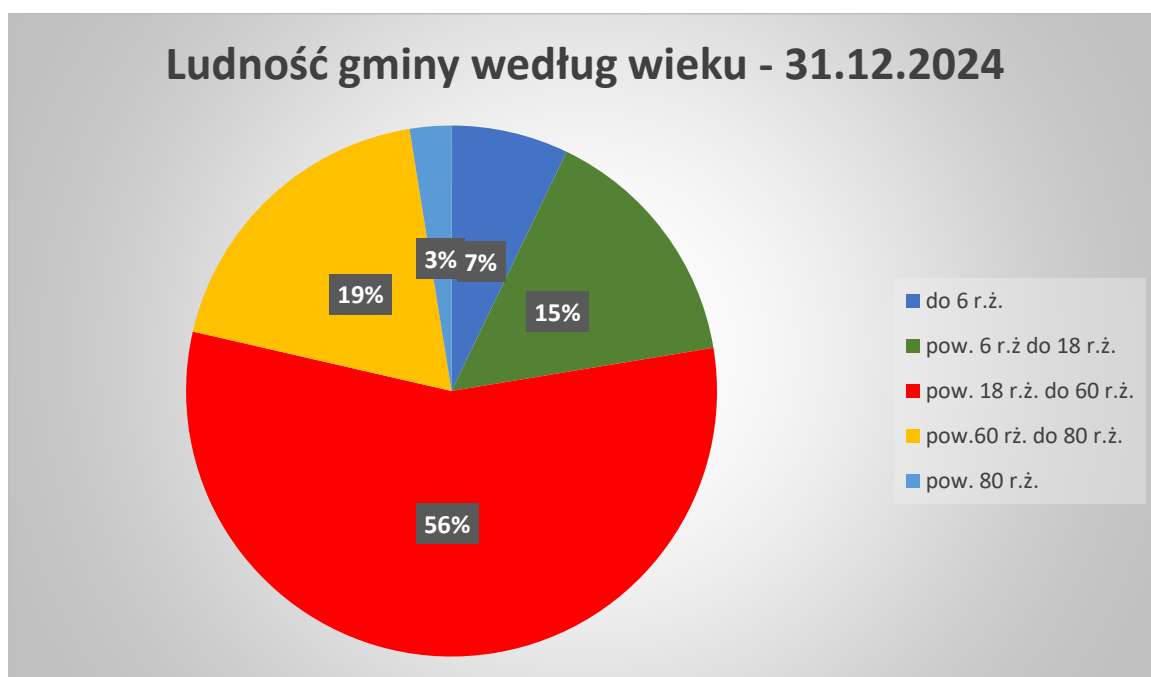
Mając na uwadze powyższe można wnioskować, że istnieje zapotrzebowanie na:

- rozwój form opieki nad dziećmi, poprzedzających etap edukacji w szkole podstawowej, a także placówek wsparcia dziennego, dedykowanych także dzieciom ze szczególnymi potrzebami lub z niepełnosprawnościami;
- realizacja działań/programów profilaktycznych, mających na celu ograniczenie problemów społecznych w lokalnej społeczności, w tym programów w obszarze uzależnień, przemocy domowej, bezpieczeństwa oraz programów profilaktyki zdrowotnej;
 - zwiększanie dostępności i jakości poradnictwa specjalistycznego dla rodzin oraz dzieci i młodzieży, w szczególności dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i dysfunkcjami;
 - konieczność aktywnego reagowanie na pojawianie się sytuacji kryzysowych w rodzinie, zabezpieczanie potrzeb rodzin w kryzysie;
 - realizacja przedsięwzięć/działań/programów, służących wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów prawnych dzieci;
 - rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, w szczególności placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, zakresu ich działania, rozwoju różnorodnych form pomocy.

Potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych

Analizując dane statystyczne w Gminie Sadki, należy stwierdzić, że na dzień 31.12.2023 r. liczba osób w wieku 60 i więcej stanowiła 21,89% mieszkańców, rok później – 21,41%. Liczba osób w wieku produkcyjnym to 56,61% społeczności, rok później – w 2024 r. – 56,2%. Należy również pamiętać, że w tej grupie wiekowej są osoby z orzeczoną niepełnosprawnością. Staje się więc to dużym wyzwaniem na kolejne lata dla polityki społecznej, której celem jest zapewnienie odpowiedniej opieki nad osobami, które wymagają pomocy w środowisku zamieszkania.

Wykres 2. Ludność gminy według wieku – 31.12.2024

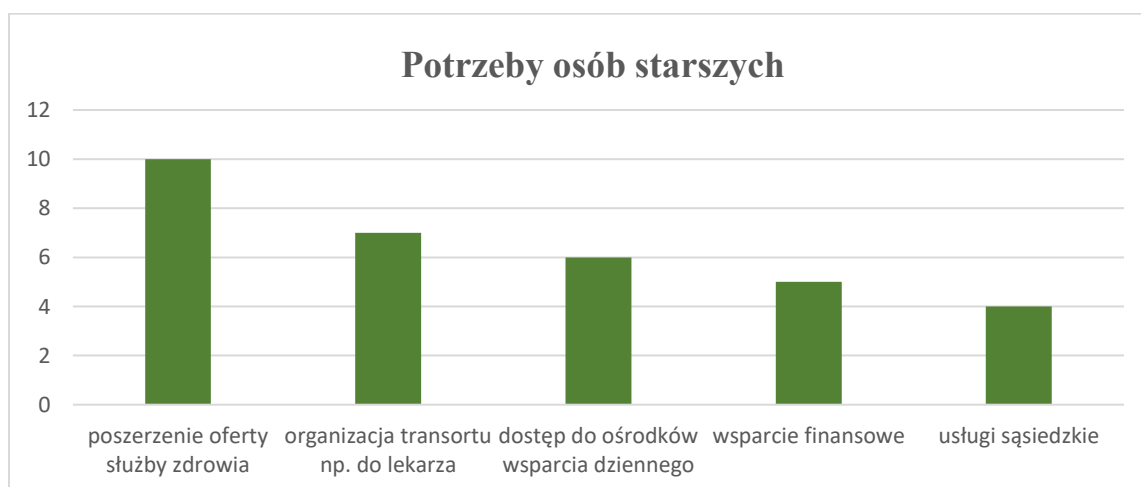

Źródło: dane USC w Sadekach

Od kilku lat liczba środowisk, w których należy zapewnić usługi opiekuńcze utrzymuje się na poziomie ponad 30. W 2024 r. w ramach usług opiekuńczych uruchomiono nową formę usług sąsiedzkich. Tą formą objęto w 2024 r. 5 osób potrzebujących. Jest to forma pomocy, która będzie się rozwijać w kolejnych latach, ale nie jest jeszcze dość popularna.

W badaniu ankietowym skierowanym na potrzeby osób starszych wyeksponowano następujące najbardziej potrzebne usługi.

Wykres 3. Potrzeby osób starszych

Źródło: badania ankietowe

Z badań ankietowych wynika, że nadrzędną potrzebą osób starszych jest stworzenie im sprzyjających warunków życia w miejscu zamieszkania, żeby uniknąć umieszczenia w placówkach wsparcia całodobowego. Respondenci wskazują na potrzebę poszerzenia oferty służby zdrowia, organizacji transportu np. do lekarza, dostępu do placówek wsparcia dziennego, wsparcia finansowego osób w gorszej sytuacji materialnej, a także usługi sąsiedzkie.

Należy więc w działaniach w zakresie polityki społecznej położyć nacisk na:

- zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób starszych w różnych formach, zarówno w postaci profesjonalnych usług opiekuńczych, jak i uzupełniających usług sąsiedzkich;
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb osób starszych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w ich miejscu zamieszkania bądź przez organizację transportu do miejsca świadczenia usług społecznych;
- stworzenie warunków do aktywizacji osób starszych, zwiększenia ich mobilności, integracji ze środowiskiem lokalnym oraz jak najdłuższego uczestnictwa w życiu społecznym, rozwoju zainteresowań, przeciwdziałaniu wykluczeniu technologicznemu, poprzez rozwój dziennych form wsparcia dla osób w podeszłym wieku;
- konieczność rozwoju usług społecznych skierowanych do osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na choroby i wiek, w szczególności podeszły;
- wzmocnieniu wiedzy i kompetencji kadry opiekuńczej, a także rodzin osób, które wymagają wsparcia opiekuńczego;
- zapewnianie usług opiekuńczych i asystenckich dla osób starszych, w zależności od potrzeb;
- zapewnianie pomocy psychologicznej, poradnictwa specjalistycznego, także w wersji mobilnej (z możliwością usług w miejscu zamieszkania, np. rehabilitacji, fizjoterapii);
- tworzenie i prowadzenie mieszkań treningowych i wspomaganych jako form opieki i wsparcia osób starszych w codziennym funkcjonowaniu.

Nadrzędnym celem każdej lokalnej polityki społecznej powinno być stworzenie takich warunków, aby wsparcie osób w wieku zaawansowanym było na tyle kompleksowe i profesjonalne i było wystarczające do tego, by seniorzy mogli pozostawać w miejscu swojego zamieszkania i nie byli zmuszeni trafiać do domów pomocy społecznej.

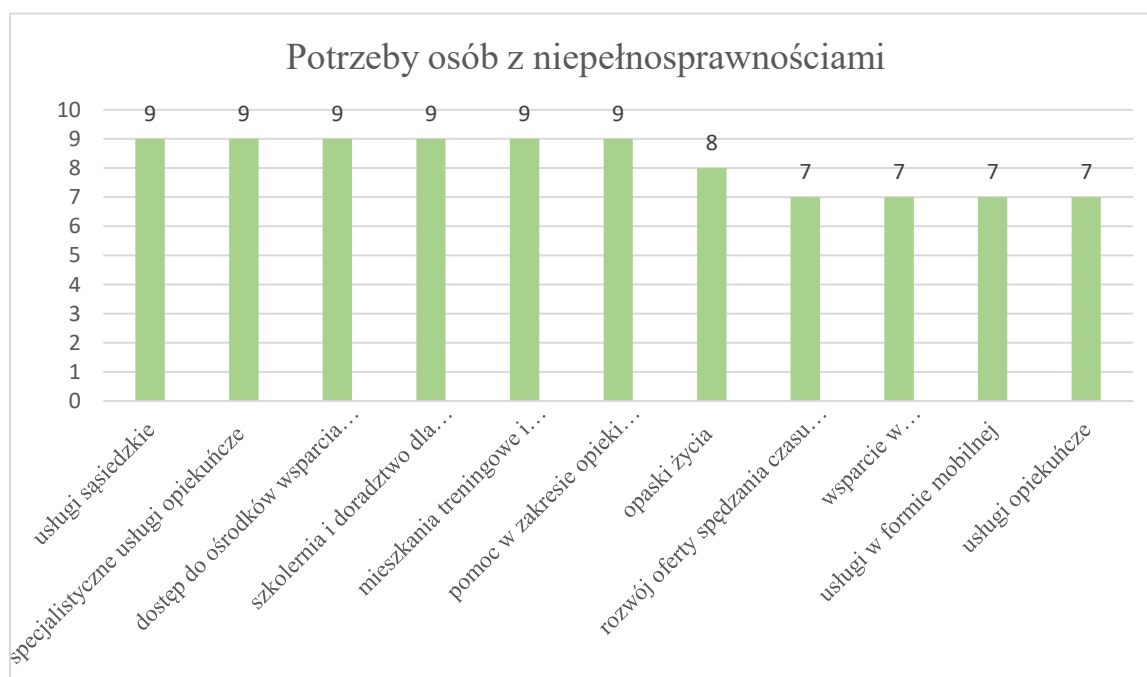
Potrzeby w obszarze osób z niepełnosprawnościami

Rośnie liczba osób, które z różnych przyczyn wymagają wsparcia w codziennym życiu z powodu niepełnosprawności. Coraz więcej osób objętych jest wsparciem finansowym w formie zasiłku stałego, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, od niedawna świadczenia wspierającego. Nie bez znaczenia jest również wzrost zapotrzebowania na asystę osobistą osób z niepełnosprawnością, opiekę wytchnieniową i usługi opiekuńcze. W sytuacji, gdy niepełnosprawność pojawia się nagle na skutek gwałtownej choroby, bądź wypadku, najbliżsi osoby wymagającej wzmożonej opieki często nie wiedzą, jak zająć się schorowanym członkiem rodziny. Jeżeli natomiast niepełnosprawność w rodzinie jest od dawna następuje zmęczenie opiekunów faktycznych i zaniedbanie własnych potrzeb, także zdrowotnych, które wpływa na dalsze funkcjonowanie.

Badania ankietowe przeprowadzone w Gminie Sadki również dotyczyły potrzeb w zakresie usług dla osób z niepełnosprawnościami.

Poniższy wykres pokazuje następujące wyniki.

Wykres 4. Potrzeby osób z niepełnosprawnościami

Źródło: badania ankietowe

Wyniki ankiety pokazują, że dla osób z niepełnosprawnościami najważniejsze są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne, sąsiedzkie, a także dostęp do ośrodków wsparcia dziennego, rozwój form spędzania czasu wolnego, a także wsparcie doradcze i wytchnieniowe dla opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnością.

Rośnie zainteresowanie programami wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i członków ich rodzin. Sami zainteresowani są bardziej otwarci na formy wsparcia i aktywizacji. Również edukowanie i informowanie o formach dostępnej pomocy sprawia, że osoby potrzebujące chętniej przyjmują propozycje pomocy i otwierają się na nowości w tym zakresie.

Należy brać pod uwagę, że do wyzwań najbliższych lat należeć będzie:

- konieczność rozwoju usług społecznych skierowanych do osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na niepełnosprawność;
- konieczność realizacji usług dla rodzin osób z niepełnosprawnościami, a także dla ich opiekunów – w formie kursów, szkoleń, grup wsparcia i innych działań służących wzmocnieniu wiedzy i kompetencji w obszarze pomocy i wsparcia osób z niepełnosprawnościami;
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w ich miejscu zamieszkania;
- zapewnianie usług opiekuńczych i asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami, w zależności od potrzeb;
- zapewnianie pomocy psychologicznej, poradnictwa specjalistycznego i wsparcia terapeutycznego dla osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także ich rodzin i opiekunów;
- zwiększanie dostępu do rehabilitacji, fizjoterapii, również z możliwością realizacji w miejscu zamieszkania;

- działania ukierunkowane na aktywizację osób z niepełnosprawnościami, aby mieli możliwość udziału w życiu społeczności lokalnej oraz rozwijania swoich zainteresowań, dostępu do dóbr kultury, integracji ze społecznością lokalną;
- działania ukierunkowane na aktywizację zawodową, społeczną osób z niepełnosprawnościami;
- rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego, które pozwoliłoby opóźnić umieszczanie osób niesamodzielnych w placówkach całodobowych,
- rozwój opieki wytchnieniowej w formie dziennej i całodobowej wspierającej członków rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobą z niepełnosprawnościami,
- rozwój programów wsparcia dla rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych, mających na celu wzmocnienie fizyczne, zdrowotne i emocjonalne.

Potrzeby w obszarze wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie zdrowia psychicznego

O psychicznym kryzysie osób, których dotyka ten problem nie mówią chętnie, rzadko też poszukują pomocy. Tak naprawdę wiedza o tym, ile w rzeczywistości osób trafia do specjalistów, np. psychiatrów jest niedostępna. Mamy wiedzę o osobach, które trafiają do pomocy społecznej z różnych powodów i przyznają, że przeżywają trudności. Pracownicy socjalni często podpowiadają, gdzie osoby potrzebujące mogą szybko uzyskać pomoc specjalisty.

Do zadań obowiązkowych w tym zakresie należy:

- zapewnianie dostępu do usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w kryzysie psychicznym, w tym w miejscu zamieszkania;
- edukowanie społeczeństwa w zakresie możliwości uzyskania pomocy, wszelka działalność profilaktyczna wyprzedzająca zaostrzenie się kryzysów natury psychicznej;
- wspieranie rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez usługi służące zwiększaniu ich kompetencji i wiedzy, a także organizację środowiskowych form wsparcia;

- realizacja programów profilaktycznych w obszarze uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, a także w zakresie zachowań ryzykownych, agresji oraz cyberprzemocy we wszystkich grupach wiekowych;
- realizacja usług w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi;
- rozwój dziennych form wsparcia oraz zwiększanie ich dostępności, takich jak środowiskowe domy samopomocy czy kluby samopomocy.

Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością

W ostatnich latach osób w kryzysie bezdomności w systemie pomocy społecznej pojawiło się kilka. Z reguły osoby te nie chcą skorzystać z pomocy w formie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych. Często są to osoby z problemem uzależnienia od alkoholu, które nie chcą wyżej wspomnianej pomocy, ponieważ w schronisku jest wymóg zachowania trzeźwości. Nie oznacza to jednak, że te osoby zostają bez pomocy. Wręcz przeciwnie, pomoc społeczna stara się zabezpieczyć ich podstawowe, elementarne potrzeby i nie tracić z nimi kontaktu.

Wyzwaniami, które są zarazem potrzebami jest:

- tworzenie mieszkań wspomaganych dla osób w kryzysie bezdomności i osoby dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożone bezdomnością uczą się samodzielnego życia;
- upowszechnienie nowych form pracy z osobami wykluczonymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym typu streetworking;
- zapewnianie dostępu do wysokiej jakości usług profilaktycznych i interwencyjnych;
- edukowanie społeczeństwa w zakresie pomocy osobom z kryzysie bezdomności, uwrażliwienie na potrzeby tej grupy społecznej;

IV. Część programowa

OBSZAR		RODZINY Z DZIEĆMI			
CEL OGÓLNY		Wsparcie rodzin z dziećmi, w szczególności zagrożonych dysfunkcjami			
cel szczegółowy	nr	działania	podmioty odpowiedzialne	koszt	źródło finansowania
Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	1	Rozwój wsparcia asystentów rodzin,	Gmina Sadki, GOPS	Koszt zatrudnienia – 2 etaty 6.000 brutto x 12 = 72 000 X 2 etaty = 144.000 zł	Środki własne gminy, rządowe programy wspierania rodziny „Asystent rodziny”
	2	Warsztaty dla rodziców w zakresie rozwoju kompetencji opiekuńczo-wychowawczych	Gmina Sadki	Edycja na rok – 7500 zł	Środki własne, środki UE,

OBSZAR	OSOBY STARSZE				
CEL OGÓLNY	Zaspokojenie potrzeb osób starszych, potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w środowisku lokalnym				
cel szczegółowy	n r	działania	podmioty odpowiedzialne	koszt	źródło finansowania
Stworzenie warunków wszechstronnej aktywizacji i zwiększenie samodzielności osób starszych w formie dziennej	1	Utworzenie klubu seniora lub domu dziennego pobytu dla osób starszych	Gmina Sadki, podmioty zewnętrzne, organizacje pozarządowe,	Koszty utworzenia/adaptacji i miejsca/zakupu wyposażenia - ok. 500.000 zł + koszty utrzymania 20-25 miejsc + koszty zatrudnienia kadry	Środki UE, środki własne gminy, programy rządowe, opłaty wnoszone przez osoby korzystające ze wsparcia,

	2.	Rozwój zasobów kadrowych, mogących świadczyć usługi wsparcia dla osób starszych w miejscu zamieszkania	GOPS, PUP, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia	Koszt szkoleń, kursów pierwszej pomocy, instruktaży, Koszt zatrudnienia opiekunek w zależności od potrzeb środowiskowych,	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, środki z programów rządowych
	3.	Uruchomienie opieki wytchnieniowej dla opiekunów faktycznych osób starszych	GOPS	25.000 – 50.000zł rocznie	Dotacje ze środków funduszu solidarnościowego, programy rządowe,
	4.	Rozwój usługi teleopieki	Gmina Sadki, GOPS	10 teleopasek - 15.583 zł (całkowity koszt zadania) Wkład własny 4.000 zł	Środki własne, środki UE z programu „Kujawsko-Pomorska Teleopieka”

OBSZAR	OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI				
CEL OGÓLNY	Zaspokojenie potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w lokalnym środowisku				
cel szczegółowy	n r	działania	podmioty odpowiedzialne	koszt	

					źródło finansowania
Zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych i ich rodzin, wymagających wsparcia w codziennym życiu	1.	Utworzenie mieszkania wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami	Gmina Sadki, GOPS,	300.000 zł (utworzenie mieszkania dla 2 osób) + koszty utrzymania mieszkania oraz wsparcie mieszkańcó w	Środki własne, dotacja, Program „Za Życiem”, fundusze unijne, opłaty wnoszone przez osoby korzystające ze wsparcia,
	2.	Program wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami (warsztaty, wsparcie psychologiczne, zdrowotne, działania kulturalno-integracyjne)	GOPS	40.000 zł/rok	Środki własne, fundusze unijne,
	3.	Utworzenie grupy wsparcia dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami	GOPS	3.000zł rocznie	Środki własne gminy, środki UE
	4.	Rozwój asystencji osobistej osób z niepełnosprawnością	Gmina Sadki, GOPS	Ok. 150.000 zł rocznie	Środki z programów rządowych,

V. Wskaźniki rezultatu i produktu

1. Wsparcie rodzin z dziećmi, w szczególności zagrożonych dysfunkcjami

Działanie	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Rozwój wsparcia asystentów rodzin,	Liczba asystentów rodziny - 2, liczba etatów asystentów rodziny - zwiększenie z 0,75 do 2 etatów	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny- 20 rodzin
Warsztaty dla rodziców w zakresie rozwoju kompetencji opiekuńczo-wychowawczych	Liczba edycji warsztatów dla rodziców- zwiększenie do 1/rok	Liczba osób (rodziców) biorących udział w warsztatach - 8-10 rodziców na rok

2. Zaspokojenie potrzeb osób starszych, potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w środowisku lokalnym

Działanie	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Utworzenie klubu seniora lub domu dziennego pobytu dla osób starszych	Liczba utworzonych miejsc aktywizacji osób starszych- 20-25	Liczba osób korzystających ze wsparcia- 20-25
Rozwój zasobów kadrowych, mogących świadczyć usługi wsparcia dla osób starszych w miejscu zamieszkania	Liczba szkoleń, kursów, instruktaży – 1 w roku	Liczba osób przeszkolonych, które uzyskały kwalifikacje- 15
Uruchomienie opieki wytchnieniowej dla opiekunów faktycznych osób starszych	Liczba uruchomionych edycji opieki wytchnieniowej – 3	Liczba osób/rodzin objętych wsparciem – 12

Rozwój usługi teleopieki	Liczba urzędzeń do teleopieki na terenie Gminy- 10	Liczba osób objętych wsparciem usług teleopieki- 10
--------------------------	--	---

3. Zaspokojenie potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w lokalnym środowisku

Działanie	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Utworzenie mieszkania wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami	Liczba utworzonych mieszkań wspomaganych / miejsc w mieszkaniach wspomaganych - 1 mieszkanie/ 2 miejsca	Liczba osób objętych wsparciem w mieszkaniach wspomaganych- 2
Program wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami (warsztaty, wsparcie psychologiczne, zdrowotne, działania kulturalno-integracyjne)	Liczba działań skierowanych do rodziców dzieci z niepełnosprawnościami (liczba warsztatów, konsultacji ze specjalistami, wydarzeń kulturalno-integracyjnych)- 10	Liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia w ramach programu, -10 osób w ramach każdej formy wsparcia,
Utworzenie grupy wsparcia /samopomocowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami	Liczba grup wsparcia, samopomocy – 1 grupa	Liczba osób, które biorą udział w spotkaniach grupy- 5-8
Rozwój asystencji osobistej osób z niepełnosprawnością	Liczba edycji programu- 3	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia asystencji- 13- 15

VI. Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników oraz ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja).

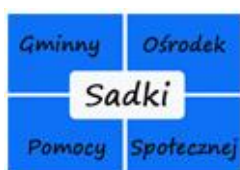
Monitorowanie będzie polegało na ciągłym zbieraniu danych w określonych odstępach czasowych oraz analizowanie ich celem przekazania do etapu ewaluacji. Etap monitorowania będzie prowadzony za pomocą wskaźników produktu i rezultatu. Monitoring będzie sporządzany corocznie w celu dostosowania celów do bieżących realiów.

Do realizacji oraz oceny skuteczności i efektywności Planu niezbędna będzie koordynacja Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkach w zakresie współpracy jednostek oraz podmiotów współpracujących w ramach jego realizacji.

VII. Podsumowanie

Przedstawiony plan rozwoju usług społecznych ma pomóc w ustaleniu najważniejszych priorytetów w tym zakresie. Jest to swoista baza pomysłów i odpowiedzi na zapotrzebowanie mieszkańców, które jest możliwe do realizacji w oparciu o istniejące już zasoby. Najważniejszym celem jest umożliwienie mieszkańcom Gminy Sadki skorzystanie z usług społecznych, których obecnie brakuje lub których jest jeszcze zbyt mało w najbliższym środowisku. Obecnie największym wyzwaniem jest bowiem deinstytucjonalizacja i rozwój wsparcia środowiskowego, które byłoby tak powszechne, że każda osoba zmagająca się z trudnościami życia codziennego mogłaby z nich skorzystać. Uwzględnione w powyższym planie działania mają być wyznacznikiem podejmowanych przedsięwzięć i działań w najbliższych latach na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców.

Opracowanie:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Sadkach

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwaną dalej ustawą, do zadań własnych gminy należy podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w art. art. 110 ust. 9, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej (art. 110 ust. 10 ustawy). Obecnie ważnym kierunkiem rozwoju i zmian w polityce społecznej jest proces deinstytucjonalizacji usług społecznych, który został zdefiniowany w dokumencie, którym jest Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), przyjęta uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 roku.

W oparciu o ten dokument, celem Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Sadki na lata 2025-2027” jest wyznaczanie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, zarówno w zakresie koniecznych interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Jednocześnie stanowi on odpowiedź na współczesne wyzwania w obszarze polityki społecznej, takie jak starzenie się społeczeństwa, wzrost liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zmiany na rynku pracy, a także przeobrażenia w obrębie rodziny.

W związku z powyższym, przyjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione i konieczne.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Niedbała